

Vilâyet idaresi kanununun 2 nci ve 71 nci maddelerini değiştiren 3001 sayılı kanunun 1 nci maddesinin tadili hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye encümeni mazbatası (1/1004)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/1548

16 - IV - 1938

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Vilâyet idaresi kanununun 2 nci ve 71 nci maddelerini değiştiren 3001 sayılı kanunun birinci maddesinin tadili hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 7 - IV - 1938 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

C. Bayar

Esbabı mucibe

1 — 3001 sayılı kanunda vilâyet adının değişmesi muamelesi kanunla yapılır denilmekte ve bu sebeble bir vilâyet adının değişmesi uzun zamana mütevakkıf bulunmakta idi. Halbuki öz dilimize uymayan bazı vilâyet adlarının değiştirilmesinde dil inkilâbımızın süratine uyulmak zarureti hissedildiğinden bu fıkradaki vilâyet adının değiştirilmesi işi üçüncü fıkraya alınmak ve İcra Vekilleri Heyeti kararıle muamele yapılmak suretile maksud sürat temin edilmiştir.

2 — Mühim mevkilerle göl ve saire gibi ehemmiyetli tabii arızaların adlarının ne suretle değiştirileceğine dair mevcut mevzuatımızda bir kayid ve sarahat yoktur. Bu noksanlık zaman zaman kendisini hissettirmekte ve nitekim Büyük Önder Atatürkün son seyahatlerinde işaret buyurdukları vechile Gölük gölü adının değiştirilmesi işinde olduğu gibi daha bariz bir surette kendisini göstermektedir.

Buna binaen her hangi bir sebeble bu gibi mevki ve avarız adlarının değiştirilmesinde bir mevzuata istinad edebilmek için (Mühim mevki ve tabii arıza) cümlesi (D) fıkrasına ilâve olunmuştur.

3 — 3001 sayılı kanunda sınır değiştirilmesi kaydi varsa da sınır tesbiti kaydi yoktur. Halbuki yeniden kurulan, nahiye, kaza ve vilâyetlerin ilk önce sınırlarının tesbiti lâzımgelmektedir. Kanunda tesbit, tasrih edilmemiş olduğu için bu gibi yeniden teşkilât vücade getirilmesine dair olan kanunların hepsinde ayrıca sınır tesbiti için Hükümetin Meclisten salâhiyet almasına ve bu suretle kanuna bir madde eklenmesine zaruret görüldüğünden evvelki kanunun bu noksanlığının öüne geçilmek üzere (A) ve (D) fıkralarına (Tesbiti) kelimesi ilâve olunmuştur.

4 — 3001 sayılı kanunda köy teşkili ve ayrılması ve birleştirilmesi varsa da köy kaldırılması yoktur. Gerçi başka bir köyle birleşen köyün kaldırılması bu birleşme içerisinde mündemiç ise de görülecek her hangi bir siyasî veya inzibati veyahud da harsî sebeplerle bir köyün kaldırılmasına lüzum görüldüğü takdirde kurulmasında olduğu gibi kaldırılmasının da ayni formaliteye tâbi tutulması icab ettiğinden (E) fıkrasına (kanunî usuller dairesinde kaldırılacak köylerin Devlet teşkilâtı arasındaki köyler arasından isimlerinin çıkarılması) cümlesi ilâve olunmuştur.

5 — Belediye kanununun yedinci maddesinde köylerin belediye sınırında bulunan bir yerin başka bir belediye veya köy sınırı içerisine verilmesi hakkında hükümler mevcut ise de belediye sınırından müstakil köy teşkil edilmek üzere ayrılacak her hangi bir mahalle veya semte dair bir kayıt ve sarahat mevcut olmadığından bu gibi işlerde müstakil bir mevzuata istinad edilememektedir. Nitekim müstakil köy teşkil edilecek olan her hangi bir belediye parçasının evvelâ komşu bir köy sınırına belediye kanununa göre verilmek muamelesi yapıldıktan bir müddet sonra o yerin vilâyet idaresi kanunu mucibince bağlanıldığı köyden ayrılarak müstakil bir köy haline konulması cihetine gidilmesi icab etmekte ve bu da resmî muamelâta halk ve Hükümet işlerinin gecikmesine sebep olmaktadır. Bu noksanlığın ikmali için (E) fıkrasına (bir mahalle veya semtin belediye sınırından ayrılarak müstakil bir köy haline konması da belediye kanununun yedinci maddesinde yazılı usule riayet edilmek üzere) kaydı ilâve edilmiştir.

6 — Teşkilât işlerinde lâzımgelen süratin temini için umumî meclisler içtima halinde değilse gereken kararlar ötedenberi cari usule göre daimî encümenlerce verilegemekte ise de bazı müstaceliyet meselesinde tereddüde düşülmekte olduğundan bu tereddüdü ortadan kaldırmak için lâyhaya bir fıkra eklenmiştir.

7 — Eski kanunun son fıkrasında (Vilâyetçe yapılır) tabiri mevcut ise de keyfiyet vekâletçe tasdik edilmek suretile tamamen intaç edilmekte esasen bütün vekâletlerin icra vasıtaları da vilâyetler olmasına binaen bu tabirin yanlış tefsirlere yol vermemesi için kaldırılması muvafık görülmüş ve ekli kanun lâyihası bu maksadlara binaen tanzim edilmiştir.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/1004

Karar No. 32

3 - VI - 1938

Yüksek Reisliğe

Vilâyet idaresi kanununun 2 nci ve 71 nci maddesini değiştiren 3001 sayılı kanunun birinci maddesinin tadili hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 7 - IV - 1938 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kann lâyihasının esbabı mucibesile birlikte gönderildiğini bildiren Başvekâletin 16 mayıs 1938 tarih ve 6/1548 sayılı tezkeresi Encümenimize havale buyurulmuş olmakla vilâyetler idaresi umum müdürünün de hazır bulunduğu 1 haziran 1938 tarihindeki toplantımızda okundu ve iş konuşuldu:

Lâyiha hakkında Hükümetin ileri sürdüğü sebepleri yerinde bulan ve tecrübenin ve filî zaruretlerin bu tadilâtı istilzam eylediğine dair verilen izahatı muhik gören Encümenimizde lâyihasın kabulüne karar vermiştir.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Da. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Tekirdağ	Çanakkale	Tokad
C. Uybadın	Ş. Yaşın	H. Ergun
Antalya	Burdur	Bursa
R. Kaplan	H. Onaran	F. Güvendiren
Çoruh	Çorum	Erzurum
A. Tüzün	K. Alpsar	N. Elgün
Erzurum	İstanbul	Kars
Z. Soydemir	Ş. A. Ögel	E. Özoğuz
Kütahya	Malatya	Mardin
M. Somer	E. Barkan	E. Ergin
Sivas	Urfa	Tokad
M. Ş. Bleda	M. Dinçsoy	G. Pekel
Zonguldak	Zonguldak	
H. Türkmen	R. Vardar	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Vilâyet idaresi kanununun 2 nci ve 71 nci maddelerini değiştiren 3001 sayılı kanunun birinci maddesini tadil eden kanun lâyihası

MADDE 1 — 3001 sayılı kanunun birinci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir:

a) Vilâyet kurulması veya kaldırılması veya vilâyet merkezinin tesbiti ve değiştirilmesi Devlet şûrasının mutaleası alarak kanun ile yapılır.

b) Kaza kurulması ve kaldırılması veya bir kazanın başka bir vilâyete bağlanması ilgili vilâyetlerin idare heyeti ve umumî meclislerinin mutaleası alındıktan sonra kanun ile yapılır.

c) Vilâyet adının değiştirilmesi vilâyet idare heyeti ve umumî meclisinin ve Devlet şûrası ile Kültür bakanlığının mutaleaları alındıktan sonra İcra Vekilleri Heyeti kararı ile yapılır.

d) Vilâyet sınırlarının, kaza merkez, sınır ve adlarının tesbiti ve değiştirilmesi, mühim mevki ve tabii arıza adlarının değiştirilmesi, nahije kurulması ve kaldırılması, bir köyün veya nahiyenin başka bir vilâyet ve kazaya bağlanması veyahud nahiyelerin merkez ve sınırlarının tesbiti ve merkezlerinin değiştirilmesi ilgili vilâyetlerin idare heyeti ve umumî meclislerinin mutaleaları alındıktan sonra Dahiliye vekâletinin kararı ve Cümhur reisinin tasdiki ile yapılır.

e) Nahije adları ile köy adlarının değiştirilmesi, yeniden köy kurulması ve kanunî usuller dairesinde kaldırılacak köylerin Devlet teşkilâtı

arasındaki köyler arasından isimlerinin çıkarılması, köylerin birleştirilmesi ve ayrılması ve köylerin aynı kaza içinde bir nahiyeden başka bir nahiyeye bağlanması vilâyet idare heyeti ve umumî meclislerinin ve bir mahalle veya semtin belediye sınırlarından ayrılarak müstakil köy haline konması da belediye kanununun 7 nci maddesinde yazılı usule riayet edilmek üzere vali tarafından görülecek lüzum üzerine belediye meclisi, vilâyet idare heyeti ve umumî meclisinin mutaleaları alındıktan sonra Dahiliye vekâletinin tasdiki ile yapılır.

f) Yukarıdaki fıkralarda umumî meclislere verilen vazife ve salâhiyetler umumî meclis toplantı halinde değilse daimî encümen tarafından yapılır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

7 - IV - 1938

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
C. Bayar	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V. V.	Ma. V.
Ş. Kaya	Ş. Saracoğlu	F. Ağrah
Mf. V.	Na. V.	İk. V. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	C. Bayar
S. İ. M. V.	G. İ. V. ve Zr. V. V.	
Dr. H. Alataş	Rana Tarhan	